

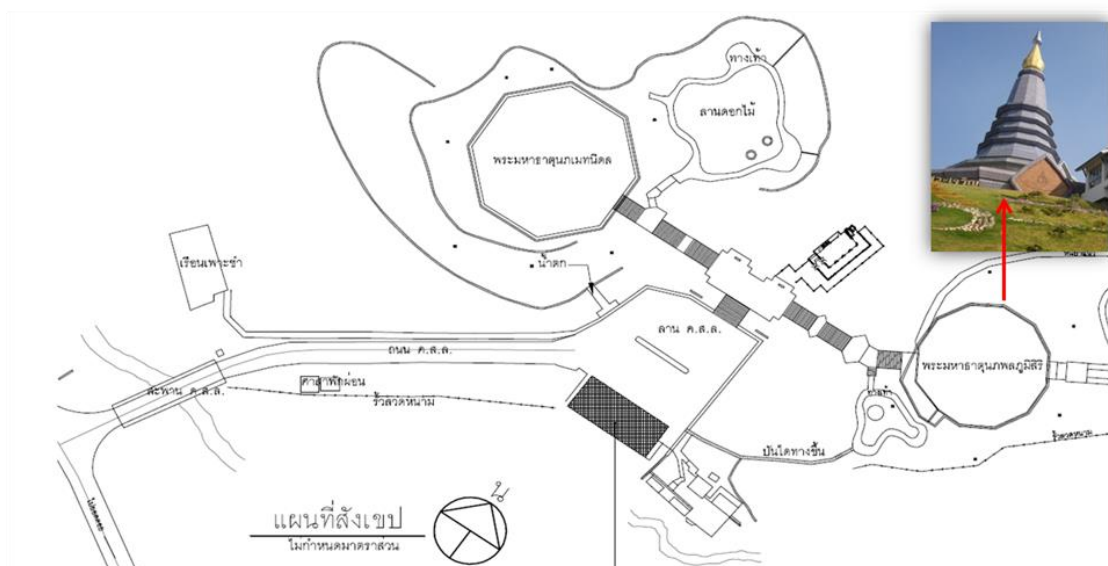
ตัวอย่างผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริในกิจกรรมของ อพ.สธ. ของหน่วยงานที่ร่วม
สนองพระราชดำริ ในปีงบประมาณ 2558

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

ดำเนินงานโดยกองทัพอากาศ

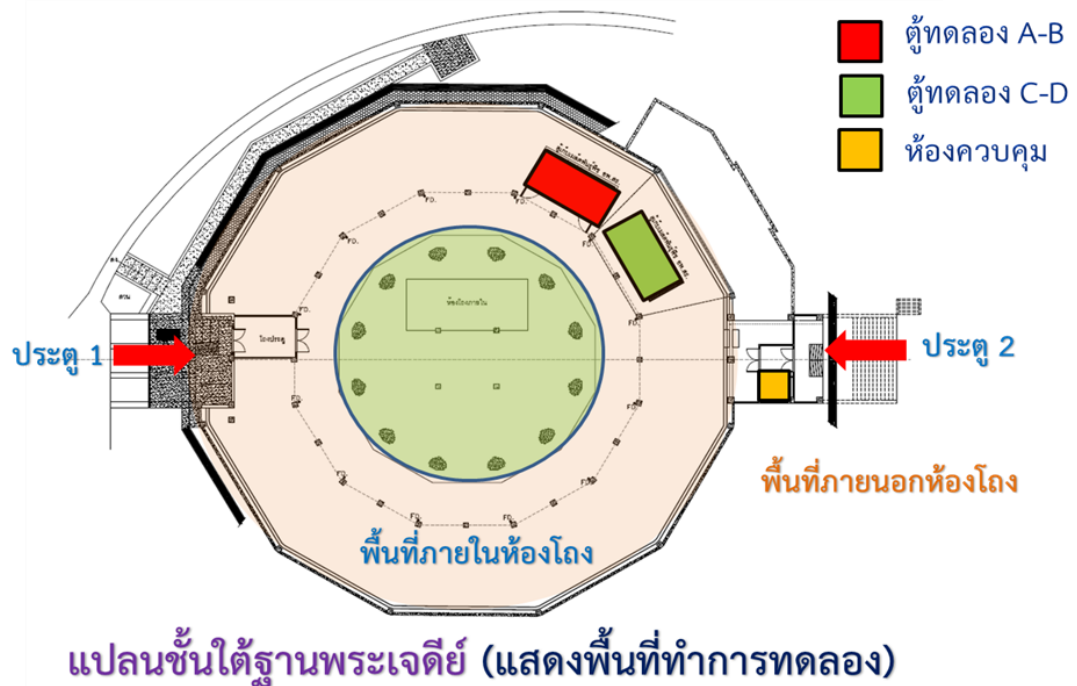
- ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. – ทอ.

การจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. – ทอ. ดำเนินงานมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 มีแนวคิดจากการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชที่ Svalbard Global Seed Vault ประเทศนอร์เวย์ ที่ใช้ประโยชน์ความเย็นจากน้ำแข็งเพื่อประหยัดพลังงานในการเก็บรักษา โดยทั่วไปวิธีการรักษาพันธุ์กรรมพืชที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก โดยเฉพาะพันธุ์กรรมที่อยู่ในรูปของเมล็ด ที่สามารถลดความชื้นและเก็บรักษาไว้ได้นานโดยยังสามารถ คงความงอกได้แม้จะเก็บรักษาไว้เป็นระยะเวลานาน โดยการเก็บรักษาไว้ในรูปแบบของธนาคารเมล็ดพันธุ์ (seed gene bank) อาศัยหลักวิชาการที่สำคัญ คือ การเก็บในที่ความชื้นอากาศและอุณหภูมิต่ำ จะสามารถรักษาความมีชีวิตเมล็ดพันธุ์ได้นานแตกต่างกัน การจัดเก็บเมล็ดพันธุ์ในห้องฉนวนภายใต้โดมพระมหาธาตุเจดีย์ นภพภูมิสิริ พื้นประมาณ 1,500 ตารางเมตร ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยอินทนนท์มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 2,565 เมตร อยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพอากาศ

วัตถุประสงค์ เพื่อเก็บรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชในรูปแบบของเมล็ดพันธุ์ ของพืช 4 กลุ่ม ได้แก่ พืชอาหาร พืชใช้เนื้อไม้สำหรับทำโครงสร้างที่อยู่อาศัย พืชเส้นใย และพืชสมุนไพร ซึ่งเป็นแหล่งเก็บพันธุ์กรรมของพืชปัจจัย 4 ที่ดำเนินงานโดยกองทัพอากาศ เป็นการรักษารฐานความมั่นคงทางทรัพยากรของชาติ นอกจากนี้จะใช้เป็นแหล่งศึกษา-วิจัยเทคนิคการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์แบบ

ประหยัดพลังงานโดยใช้ประโยชน์จากอุณหภูมิต่ำ และคงที่บนยอดดอยอินทนนท์ ในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชในห้องฉนวนที่มีการกำจัดความชื้นที่สูงออกไป และในอนาคตทางกองทัพอากาศจะมีแผนงานในการใช้พลังงานทดแทนสำหรับโครงการดังกล่าว ปัจจุบันภายใต้พระมหาธาตุเป็นห้องโถงมีเสาจัดวางเป็นระเบียบตามแบบการก่อสร้าง บางส่วนใช้เก็บของเป็นบางส่วน มีประตูเหล็กม้วนจำนวน 2 ประตู ติดตั้งตู้เก็บเมล็ดพันธุ์พืช ระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นแล้วเสร็จ เพื่อทดลองเก็บค่าอุณหภูมิและความชื้นของอากาศตลอดปีต่อไป ตู้เก็บเมล็ดพันธุ์พืชพร้อมทดลองเก็บเมล็ดพันธุ์พืช มีการใช้พลังงานไฟฟ้าน้อย เมื่อเทียบกับการที่ต้องใช้ระบบที่มีเครื่องทำความเย็น เพื่อให้สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ให้ได้ตามเกณฑ์ ปรับปรุงประตูทางเข้า-ออก ให้มีความมั่นคงและปลอดภัย ปรับปรุงพื้นที่ทางเดินรอบโถงห้องทดลองและปรับปรุงระบบไฟฟ้า

สภาพทั่วไปและห้องใต้ฐานของพระมหาธาตุเจดีย์นภพลภูมิสิริพื้นที่ 1,500 ตรม.

สภาพทั่วไปและห้องใต้ฐานของพระมหาธาตุเจดีย์นภพลภูมิสิริพื้นที่ 1,500 ตรม.

สภาพทั่วไปหลังจากได้จัดสร้างห้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ ชุดที่ 1 จำนวน 2 ห้อง

ลักษณะห้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์มีจำนวน 2 ห้อง ฝาผนังติดกัน ทำด้วยแผ่นฉนวนหนา ประมาณ 4 นิ้วด้านหน้าของแต่ละห้องมีตู้ควบคุมการทำงาน แผงวงจรไฟฟ้าภายในตู้ควบคุม

จอแสดงผลการทำงานในระบบต่าง ๆ ระบบลดความชื้นในอากาศที่อยู่ด้านหลังของตู้ ภายห้องมีชั้นวาง เพื่อใช้เก็บกล่องบรรจุเมล็ดพันธุ์ และกล่องบรรจุเมล็ดพันธุ์ **ลักษณะห้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และ ตำแหน่งการติดตั้ง** เป็นห้องที่มีขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 3 เมตร สูง 2.5 เมตร จำนวน 3 ห้อง ที่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ได้ โดยมีชุดแผ่นฉนวนสำหรับห้องเย็น PS 3 นิ้ว มีขนาดห้องโดยรวม กว้าง 3 เมตร ยาว 3 เมตร และสูง 2.5 เมตร ชุดอุปกรณ์ระบบส่งผ่านความเย็น ประกอบด้วย ชุดพัดลมดูดอากาศเข้าออกห้อง พร้อมระบบควบคุมไฟฟ้า และชุดระบบควบคุมการลดความชื้นในอากาศ ประกอบด้วย เครื่องลดความชื้น ระบบควบคุมไฟฟ้า

ภาพรวมการดำเนินงานธนาคารเมล็ดพันธุ์พืช อพ.สธ. – ทอ. ในปีงบประมาณ 2558 เป็นการปรับปรุงระบบห้องเก็บเมล็ดพันธุ์ ระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นเพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า โดยมีแผนที่จะเริ่มดำเนินการเก็บเมล็ดพันธุ์ในปีงบประมาณ 2559

ดำเนินงานโดยกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

- ดำเนินการปลูกรวบรวมแปลงอนุรักษ์ไม้ดอกหอม อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการสำรวจและซ่อมบำรุงพันธุ์ไม้ดอกหอมที่คงเหลือภายในแปลงจำนวน 20 วงศ์ 45 ชนิด 250 ต้น เพื่อเก็บรวบรวมและขยายพันธุ์กรรมพืชไม้ดอกหอม

ภาพกิจกรรมที่ดำเนินงาน ประจำปี 2558

ภาพกิจกรรมที่ดำเนินงาน ประจำปี 2558

ดำเนินงานโดยองค์การเภสัชกรรม

- โครงการการจัดการสวนสมุนไพร-ไม้หอม

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
2. เพื่อเป็นการบำรุงรักษาต้นสมุนไพรให้คงสภาพและพร้อมใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สมุนไพรและดูแลสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน
5. เพื่อรณรงค์และลดภาวะโลกร้อน ลดการบุกรุกทำลายป่า

พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่องค์การเภสัชกรรม อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรีจำนวน 38 ไร่ และ จัดปลูก พุทธรักษาดอกสีแดง จำนวน 7 ไร่ เพื่อปรับภูมิทัศน์

เป้าหมาย

จำนวนของสมุนไพรที่ปลูกไว้จำนวน 24 กลุ่ม เป้าหมายเชิงคุณภาพสมุนไพรไม้หอมได้รับการสำรวจและปลูกทดแทนต้นที่สูญหายพร้อมได้รับการบำรุง รักษาให้เจริญเติบโต คงสภาพสวยงาม

ผลการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการสำรวจสมุนไพรไม้หอมที่ได้ปลูกไว้ตามกลุ่มโรค จำนวน 24 กลุ่ม พื้นที่ 38 ไร่ บริเวณโดยรอบอาคารอเนกประสงค์ ในพื้นที่องค์การเภสัชกรรม อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี และ

หลังจากสำรวจแล้วได้ดำเนินการปลูกทดแทนสมุนไพรไม้หอม โดยกำหนดปลูกเป็นไม้ยืนต้นทดแทนต้นที่สูญหายไปจำนวน 103 ชนิด ๆ ละ 3 ต้น รวม 301 ต้น พร้อมทั้งจัดทำป้ายชื่อต้นไม้พร้อมแจ้งสรรพคุณการรักษา รวมถึงได้จัดทำการปรับภูมิทัศน์โดยการปลูกพุทธรักษาดอกสีแดง ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรที่สอดคล้องกับการผลิตยาขององค์การเภสัชกรรม โดยพุทธรักษาดอกสีแดงเป็นสมุนไพรที่องค์การเภสัชกรรมใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยา Fitoplex เป็นยาบำรุง และรักษาโรคมะเร็ง ได้ปลูกไว้จำนวน 7 ไร่ ๆ ละ 2,000 ต้น รวมปลูกไว้ทั้งสิ้น 14,000 ต้น

สารภี

พุทธรักษาดอกสีแดง

● โครงการ ปลูกมเหสักข์ - สักสยามินทร์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในโครงการ เพื่อร่วมถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมายุ 84 พรรษา
2. เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ขององค์การเภสัชกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดสภาวะการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศโลก ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพิ่มออกซิเจนในอากาศ
4. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ตัวอย่างตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
5. เพื่อรายงานผลการดูแลรักษาให้กับ อพ.สธ. และถวายรายงานแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่องค์การเภสัชกรรม อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำนวน 8,400 ต้น ในพื้นที่ 84 ไร่

เป้าหมาย

จำนวนต้นมเหสักข์ สักสยามินทร์ 8,400 ต้น เป้าหมายเชิงคุณภาพสำรวจและตรวจสอบต้นที่คงเหลือ และปลูกทดแทนต้นที่สูญหาย พร้อมทั้งได้รับการบำรุง รักษาให้เจริญเติบโต

ผลการดำเนินงาน

องค์การเภสัชกรรม ได้ดำเนินการปลูกต้นมเหสักข์ สักสยามินทร์ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2555 จำนวน 8,400 ต้น ในเนื้อที่ 84 ไร่ ซึ่งในการปลูกต้นมเหสักข์ สักสยามินทร์ ต้องดำเนินการรายงานให้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทราบซึ่งองค์การเภสัชกรรมได้ดำเนินการสำรวจ วัดขนาดต้น รวมถึงออกเลขรหัสต้นและจัดทำป้ายบอกรหัสต้นที่ได้ทำการสำรวจ ทั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจ และแจ้งผลให้ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ทราบแล้วโดยมีต้นมเหสักข์รอด 2,885 ต้น ตาย 1,315 ต้น ต้นสักสยามินทร์ รอด 3,168 ต้น ตาย 1,032 ต้น รวมรอด 6,053 ต้น ตายจำนวน 2,347 ต้น องค์การเภสัชกรรม ได้แจ้งให้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ทราบและได้ดำเนินการจัดหาต้นมเหสักข์ สักสยามินทร์ในส่วนที่ตายมาดำเนินการปลูกทดแทนให้ พร้อมรหัสต้นใหม่ รวมถึงจะได้รับค่าบำรุงรักษาจากทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เป็นเงิน 306,852 บาท ซึ่งเป็นค่าบำรุงรักษาในปีที่ 3

ภาพแสดง แปลงปลูก ต้น มเหสักข์-สักสยามินทร์

ดำเนินงานโดย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

- โครงการ “รวมใจภักดีปลูกมเหสักข์ – สักสยามินทร์”

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เป็นการอนุรักษ์สายพันธุ์ต้นสักที่มีอายุยืนยาว และขนาดลำต้นใหญ่ที่สุดในโลก และต้นสักที่สมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้ปลูกไว้ ให้คงอยู่สืบไป

3. เพื่อบำรุงรักษาแปลงปลูกหมสีกซ์-สักระยามินทร์

ผลการดำเนินงาน

ปลูกดูแลรักษาหมสีกซ์-สักระยามินทร์ที่ปลูกไว้ตั้งแต่ปี 2555 และปี 2556 จำนวน 11,500 ต้น ในพื้นที่ของ อ.อ.ป. ดังนี้

- สวนป่าพบบพระ อำเภอพบบพระ จังหวัดตาก ปลูกเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2555 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

- อัตราการรอดตาย 96.55 %
- ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 22.82 เซนติเมตร
- ความสูงเฉลี่ย 572.90 เซนติเมตร

- สวนป่าแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ปลูกเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2555 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

- อัตราการรอดตาย 90.63 %
- ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 9.805 เซนติเมตร
- ความสูงเฉลี่ย 293 เซนติเมตร

- สวนป่าห้วยน้ำขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปลูกเมื่อ 12 ตุลาคม 2555 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

- อัตราการรอดตาย 88.45 %
- ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 4.3 เซนติเมตร
- ความสูงเฉลี่ย 157.4 เซนติเมตร

- สวนป่ากาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก จังหวัดกระบี่ ปลูกเมื่อ 29 มีนาคม 2556 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

- อัตราการรอดตาย 75%
- ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 25.1 เซนติเมตร
- ความสูงเฉลี่ย 643.5 เซนติเมตร

- สวนป่าลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปลูกเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2556 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

- อัตราการรอดตาย 100 %
- ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 20.17 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 537.5 เซนติเมตร

- สวนป่าช่องเม็ก อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ปลุกเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2556 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

○ อัตราการรอดตาย 70.18 %

○ ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 8.76 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 154.11 เซนติเมตร

- สวนป่าห้วยระบำ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ปลุกเมื่อ 21 มิถุนายน 2556 จำนวน 1,700 ต้น พื้นที่ 17 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

○ อัตราการรอดตาย 95 %

○ ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 8.55 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 155.36 เซนติเมตร

- สวนป่าภูสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย ปลุกเมื่อ 2 สิงหาคม 2556 จำนวน 1,100 ต้น พื้นที่ 11 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

○ อัตราการรอดตาย 62.64 %

○ ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 10.09 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 171.44 เซนติเมตร

- สถาบันคชบาลแห่งชาติในพระอุปถัมภ์ฯ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2556 จำนวน 1,000 ต้น พื้นที่ 9.9 ไร่ มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

○ อัตราการรอดตาย 92.5 %

○ ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 2.129 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 235.4 เซนติเมตร

- สำนักงานสวนป่า 111 แห่งทั่วประเทศ ปี 2555-2556 สวนป่าละ 9 ต้น มีอัตราการเจริญเติบโต ดังนี้

○ อัตราการรอดตาย 99.07 %

○ ความโตเส้นรอบวงเฉลี่ย 13.68 เซนติเมตร

○ ความสูงเฉลี่ย 325.89 เซนติเมตร

ภาพแสดง สวนป่าพพระจ.ตาก ปลุกด้วยระบบวนเกษตร โดยให้เกษตรกรดูแลรักษา
และสวนป่าได้ดำเนินการวัดความเจริญเติบโต และป้องกันไฟป่า

ภาพแสดง สวนป่าแม่เกาะ จ.ลำปาง บำรุงรักษาต้นมเหสักข์ – สักสยามินทร์
เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2558

ภาพแสดง สวนป่าห้วยน้ำขาว จ.กระบี่ วัดความเจริญเติบโต และดำเนินการปลุกด้วยระบบวนเกษตร

ภาพแสดง สวนป่ากาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี ดำเนินการปลูกด้วยระบบวนเกษตร

ภาพแสดง สวนป่าลาดกระทิง จ.ฉะเชิงเทรา ปลูกด้วยระบบวนเกษตร ให้เกษตรกรดูแลรักษา
ต้นมเหสักข์ – สักสยามินทร์

ภาพแสดง สวนป่าภูสวรรค์ จ.เลย บำรุงต้นมเหสักข์ – สักสยามินทร์

ภาพแสดง สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ บำรุงดูแลรักษาแปลงปลูกมเหสักข์ – สักสยามินทร์

ภาพแสดง สวนป่าทุ่งเกวียน จ.ลำปาง ดูแลต้นมเหสักข์ – สักสยามินทร์ จำนวน 100 ต้น ที่ปลูกในโครงการ “รวมใจรักดีปลูกมเหสักข์ – สักสยามินทร์” ที่ปลูกในพื้นที่สวนป่าทั่วประเทศ

ภาพแสดง สวนป่าแม่สิน – แม่สูง จ.แพร่ ดูแลรักษา กำจัดวัชพืช ตัดนมเหสักข์ – สักสยามินทร์
ที่ปลูกบริเวณ สำนักงานสวนป่า จำนวน 9 ต้น

ภาพแสดง สวนป่าแม่สร้อย จ.แพร่ ได้ดำเนินการกำจัดวัชพืช ตัดนมเหสักข์ – สักสยามินทร์
เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2558

ดำเนินงานโดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

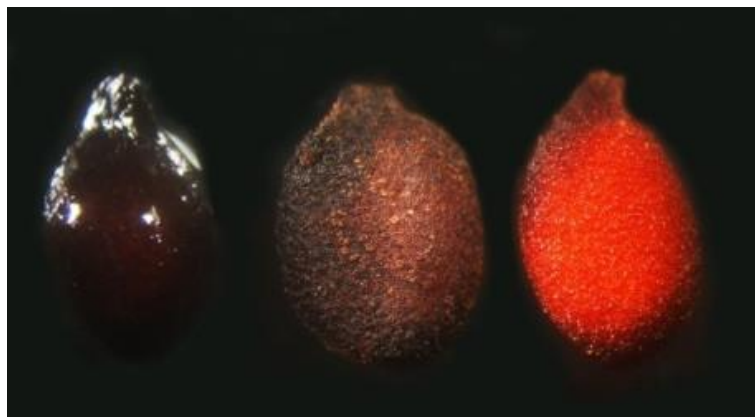
• โครงการธนาคารเชื้อพันธุกรรมพืช

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อรวบรวมเชื้อพันธุกรรมพืชเพื่อเป็นแหล่งใช้ประโยชน์ เพื่อการศึกษา และการอนุรักษ์ในรูปแบบของเมล็ดและสภาพแปลงปลูก

ผลการดำเนินงาน

จากการสำรวจพื้นที่ทั่วประเทศ ได้รวบรวมตัวอย่างทั้งส่วนเมล็ดเพื่อเก็บรักษาในธนาคารเมล็ดต้นที่มีชีวิต ประมาณ 200 ชนิด ส่วนที่เป็นเมล็ดชนิดที่ลดความชื้นได้มากนำไปทดลองเก็บรักษาโดยใช้อุณหภูมิต่ำ ส่วนเชื้อพันธุ์ที่ไม่มีเมล็ดในขณะที่สำรวจหรือเป็นพืชที่เมล็ดไม่สามารถลดความชื้นมากได้ได้ปลูกในสภาพมีชีวิต เชื้อพันธุ์เหล่านี้เก็บรักษาเพื่อใช้เป็นแหล่งเชื้อพันธุ์และเตรียมไว้จัดแสดงในอาคารการจัดแสดงเกษตรเสมือนจริงและอาคารอนุรักษ์พันธุกรรมพืชเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำต่อไป

ภาพเมล็ดเทียนนางคาร์

ภาพการศึกษาระยะต่าง ๆ ของเมล็ดเทียนนางคาร์ (*Impatiens kerriae* Craib) ที่เก็บจากดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และดอยตุง จังหวัดเชียงราย นำมาศึกษาสัณฐานวิทยาของเมล็ดและการเก็บรักษาด้วยอุณหภูมิต่ำ

ภาพต้นชมพูสุริน

การเก็บข้อมูลและศึกษาการขยายพันธุ์ของต้นชมพูสุริน (*Impatiens sirindhorniae* Triboun&Suksathan) พรรณไม้ที่เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี จากพื้นที่เก็บตัวอย่างต้นแบบในจังหวัดกระบี่ เพื่อนำมาศึกษาขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวน

ภาพแสดงการเพาะเมล็ดพืชต้นกล้าพืชที่เก็บรวบรวมได้เพื่อปลูกรวบรวม
เป็นเชื้อพันธุ์กรรมพืชของประเทศ

ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

- แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมือง

แปลงไม้ผลพื้นเมืองประกอบด้วยไม้ผลพื้นเมือง 25 ชนิด จำนวน 303 ต้น (ตารางที่ 1) ปลูกรวบรวมพันธุ์ สำนักงานไร่ฝักทดลองและห้องปฏิบัติการกลาง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้รับการเกษตรกรรมแบบมาตรฐานตลอดทั้งปี ได้แก่ การกำจัดวัชพืช การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การจัดทรงพุ่มและการตัดแต่งกิ่ง และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทำให้ต้นไม้ผลพื้นเมืองในแปลงมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปลูกลงแปลง (ภาพที่ 1-9) อย่างไรก็ตามพบว่าไม้ผลพื้นเมืองบางชนิดได้รับผลกระทบจากการเข้าทำลายของโรคและแมลง ได้แก่ ชมพู่มะเหมี่ยว (ภาพที่ 6) และมิราเคิล (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 1 แปลงไม้ผลพื้นที่เมืองที่ปลูกเมื่อต้นปี 2557 ปัจจุบันอายุ 2 ปี

ภาพที่ 2 ต้นลำตวนในแปลงรวบรวมพันธุ์อายุ 2 ปี

ภาพที่ 3 ต้นละมุดเขมรในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม่ผลพื้นเมืองอายุ 2 ปี

ภาพที่ 4 ต้นนมแมวในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองอายุ 2 ปี

ภาพที่ 5 ต้นมะม่วงหาวมะนาวโห่ในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมือง

ภาพที่ 6 ต้นชมพู่มะเหมี่ยวในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองอายุ 2 ปี

ภาพที่ 7 ต้นหมากยางต้นในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองอายุ 2 ปี

ภาพที่ 8 ต้นมิราเคิลในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองอายุ 2 ปี

ภาพที่ 9 ต้นหว่านในแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองอายุ 3 ปี

ตารางที่ 1 ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ และจำนวนต้นของไม้ผลพื้นเมืองในแปลงรวบรวมพันธุ์

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	จำนวน (ต้น)
มะตูม	<i>Aegle marmelos</i> (Linn.) Corr.	10
มะกอกน้ำ	<i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz.	10
มะม่วงหาวมะนาวโห่	<i>Carissa carandas</i> L.	10
นมแมว	<i>Uvaria rufa</i> Blume	6
ลำดวน	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	9
ละมุดเขมร	<i>Pouteria campechiana</i> (Kunth) Baehni.	8
ชมพู่มะเหมี่ยว	<i>Syzygium malaccense</i> (L.) Merr. & L.M. Perry	7
หมากยางต้น	<i>Chrysophyllum cainito</i> L.	9
หมากยางเครือ	<i>Willughbeia edulis</i> Roxb.	10
มิราเคิล	<i>Synsepalum dulcificum</i> Daniell.	9
ตะลิงปลิง	<i>Averrhoa bilimbi</i> Linn.	10
ชะมวง	<i>Garchaa cowo</i> Roxb.	10
มะดัน	<i>Garcinia schomburgkiana</i> Pierre	10
สะมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	10
ตะโกนา	<i>Drospvros rhodocalyx</i> Kurz.	8
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> Linn.	10
มะไฟ	<i>Baceaurea ramiflora</i> Lour. Syn. <i>B. sapida</i> Muell.	3
มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> Linn.	10
คายข้าว	<i>Uvaria hirsute</i> Jack	10
มะพลับ	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr) Kostel var. <i>siamensis</i> (Hochr) Phengklai	5
มะยงชิด	<i>Bouea macrophylla</i> Griffith	10
หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (Linn.) Skeels	10
มะหาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	6
มะเฒ่า	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	100
ชำมะเลียง	<i>Lepisanthes fruticosa</i> Leenh.	3

ด้านการเจริญเติบโตทางลำต้นของไม้ผลพื้นเมืองในแปลงรวบรวมพันธุ์ ได้ทำการบันทึกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นของไม้ผลแต่ละต้นด้วยเวอร์เนียคาร์ลิปเปอร์ บริเวณลำต้นเหนือผิวดินประมาณ

10 เซนติเมตร ทำการบันทึกเดือนละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 3 เดือน (กรกฎาคม ถึง กันยายน) ได้ผลการบันทึกดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นของไม้ผลพื้นเมืองบางชนิดในแปลงรวบรวมพันธุ์

ชนิดของไม้ผล พื้นเมือง	จำนวนต้น	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้น (มิลลิเมตร)			
		ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าเฉลี่ย
นมแมว	10	18.97	20.90	22.29	20.72
ชมพู่มะเหมี่ยว	7	14.34	14.53	14.78	14.55
ลำดวน	10	16.62	17.42	19.60	17.88
หมากยางต้น	9	12.97	13.62	14.19	13.59
ละมุดเขมร	9	17.97	18.22	19.24	18.48
มิราเคิล	9	19.69	19.86	20.15	19.90
ขำมะเลียง	3	15.45	16.21	18.93	16.86
มะหาด	9	34.16	34.85	44.82	37.94
หว่า	9	15.49	15.97	17.04	16.17

การเก็บรวบรวมและอนุบาลต้นกล้าไม้ผลพื้นเมือง

ในปีนีทางโครงการฯ ได้มีโอกาสเก็บรวบรวมไม้ผลพื้นเมืองเพิ่มเติมอีกหลายชนิด (ภาพที่ 10) ได้แก่

1. มะเฒ่า พันธุ์ ฟ้าประทาน ชมพูภูพาน บราซิล วารินทิพย์ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสวนครูต้อย วารินชำราบ บ้านเกษตรสมบูรณ์
2. มะหาดผลใหญ่ เก็บเมล็ดได้จากพื้นที่ป่าของสำนักงานไร่ฝักทดลองฯ
3. มะหาดผลเล็ก เก็บเมล็ดจากวัดบ้านแมด
4. บักยางเครือ ซื้อผลผลิตจากตลาดและเก็บเมล็ด
5. หมากยางต้น
6. ค้อ มีทรงผลแบบรูปหัวใจ (ovate) สีส้มเหลือง มีรสชาติฝาด เปลือกบาง เนื้อบาง และมีเมล็ดโต ขนาดผลกว้างประมาณ 5-6 เซนติเมตร ยาว 5-6 เซนติเมตร น้ำหนักเฉลี่ย 100 กรัม/ผล (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 10 ลักษณะเมล็ดของไม้ผลพื้นเมืองที่นำมาเพาะต้นกล้า

ภาพที่ 11 ลักษณะของผลค้อ

นอกจากนี้ทางโครงการฯ ยังดำเนินการอนุบาลต้นกล้าไม้ผลพื้นเมืองอีกหลายชนิด สำหรับการอนุรักษ์และการแจกจ่ายให้กับผู้สนใจปลูกไม้ผลพื้นเมือง ดังแสดงในตารางที่ 3 และภาพที่ 12-27

ตารางที่ 3 รายชื่อและจำนวนต้นกล้าที่ได้รับการอนุบาลในเรือนเพาะชำ

ลำดับที่	ชื่อ	จำนวน (ต้น)
1	ผีเสื้อ	24
2	มะเเฒ่า	39
3	มะม่วงหาวมะนาวโห่	800
4	ขำมะเลียง	270
5	หว่า	157
6	หมากยางต้น	37
7	ละมุดเขมร	45
8	มิราเคิล	2
9	กล้วยน้อย	2
10	ลำดวน	3
11	มะตูม	17
12	มะสัง	89
13	มะหาด	5
14	เม็ก	2
15	ค้อหนาม	80
16	มะขามป้อม	19
17	สมอ	24
18	คายข้าว	2
19	ตะขบ	3
20	หมากยางเครือ	6
21	มะหวด	33
22	หว่าผลใหญ่	20

ภาพที่ 12 ต้นกล้ามะเเฒ่า (ซ้าย) และผีฝ่วน (ขวา) ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 13 ต้นกล้ามะม่วงหาวมะนาวโห่ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 14 ต้นกล้าชำมะเลียงในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 15 ต้นกล้าหว่า (ซ้าย) และละมุดเขมร (ขวา) ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 16 ต้นกล้าเม็ก (ซ้าย) และมิราเคิล (ขวา) ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 17 ต้นกล้าหมากยางต้นในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 18 ต้นกล้าสมอ (ซ้าย) และหมากยางเครือ (ขวา) ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 19 ต้นกล้าตะขบในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 20 ต้นกล้าคายข้าวในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 21 ต้นกล้ามะขามป้อมในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 22 ต้นกล้ามะหาดในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 23 ต้นกล้าหว่าใหญ่ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 24 ต้นกล้ากล้วยน้อย (ซ้าย) และมะตูม (ขวา) ในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 25 ต้นกล้าลำดวนในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 26 ต้นกล้ามะหาดในเรือนเพาะชำ

ภาพที่ 27 ต้นกล้ามะสังในเรือนเพาะชำ

- สวนบัวเฉลิมพระเกียรติ

1 งานสำรวจ

1.1 สร้างสวนบัวเฉลิมพระเกียรติ ณ บริเวณเรือนเพาะชำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พื้นที่ 400 ตารางเมตร จำนวน 100 กระถาง

1.2 เก็บรวบรวมพันธุ์บัวในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 สกุล ได้แก่ บัวหลวง และบัวสาย และได้รับอนุเคราะห์พันธุ์บัวจาก นายสมพล จันทรจุลเจิม โรงพยาบาล 50 พรรษามหา วชิราลงกรณ จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพโครงการสร้างสวนบัว

สวนบัวเฉลิมพระเกียรติ

บัวในสวนบัวเฉลิมพระเกียรติและลูกบัวต้นเล็ก

ภาพตัวอย่างบัว

บัวปริมลภ

บัวม่วงสิริปภา

บัวพรหมวชิรญาณ

บัวบุญยง

บัวพีน้า

บัวอัลเบิร์ตกรีนเบิร์ก

2. การถวายบัวอุบลชาติแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โดยคัดเลือกพันธุ์บัวอุบลชาติ ซึ่งบัวลูกผสม ของ นายชัยพัฒน์ นาคศรี ซึ่งเป็นผู้ร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การปลูกและขยายพันธุ์บัว เมื่อ ปี 2557 และได้นำทูลเกล้าถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557 และได้รับพระราชทานนามบัวว่า “ม่วงสิริปภา”

ทูลเกล้าถวายบัวม่วงสิริปภา แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
วันที่ 2 ธันวาคม 2557

ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

- โครงการอนุรักษ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้ (คณะเกษตรศาสตร์)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.) รวบรวมพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้ลงในแปลง
- 2.) ศึกษาเทคนิคการขยายพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้
- 3.) การเผยแพร่องค์ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึก

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะโครงร่างของศูนย์เรียนรู้ปาล์มพื้นบ้าน

ภาพที่ 2 แสดงผู้ดำเนินโครงการ

ภาพที่ 3 แสดงการเตรียมการจัดตกแต่งภายในศูนย์

ภาพที่ 4 แสดงการเตรียมการจัดตกแต่งเส้นทางเข้า
ภายในศูนย์

2. ศึกษาวิธีขยายพันธุ์ ปลูกลงแปลง และดูแลรักษา

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะการติดผลของปาล์มเจ้าเมืองตรัง

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะการงอกของเมล็ดปาล์มพน

ภาพที่ 7 แสดงการปลูกและดูแลรักษาปาล์มพื้นบ้าน

ภาพที่ 8 แสดงการปลูกต้นปาล์มเชิง

3. จัดสิ่งก่อสร้าง ทางเดินชม

ภาพที่ 9 แสดงการสร้างสิ่งก่อสร้างภายในศูนย์เรียนรู้

ภาพที่ 10 แสดงการสร้างสิ่งก่อสร้างภายในศูนย์เรียนรู้

ภาพที่ 11 แสดงการสร้างสะพานและทางเดินเพิ่ม

ภาพที่ 12 แสดงการสร้างสะพานและทางเดินเพิ่ม

ภาพที่ 13 แสดงการสร้างสะพานและทางเดินเพิ่ม

ภาพที่ 14 แสดงการสร้างสะพานและทางเดินเพิ่ม

4. เผยแพร่องค์ความรู้สู่ผู้สนใจ

ภาพที่ 15 แสดงลักษณะของโปสเตอร์การเผยแพร่
ความรู้สู่ผู้สนใจ ในงานสัปดาห์วิชาการ
2558 ระหว่างวันที่ 20-22 สิงหาคม
2558 ณ มทร.ศรีวิชัย สัปดาห์

ภาพที่ 16 แสดงการติดตั้งโปสเตอร์การเผยแพร่ความรู้สู่
ผู้สนใจในงานสัปดาห์วิชาการ 2558 ระหว่าง
วันที่ 20- 22 สิงหาคม 2558
ณ มทร.ศรีวิชัย สัปดาห์

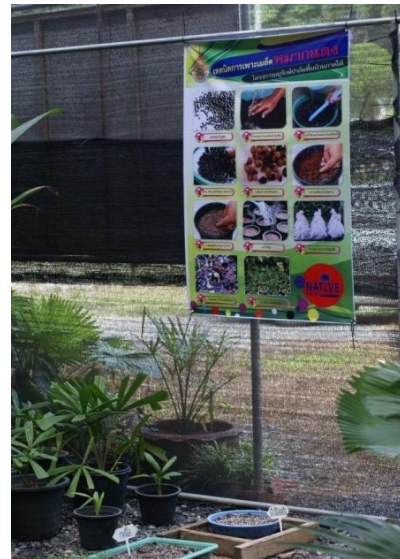
ภาพที่ 17 แสดงลักษณะของโปสเตอร์การเผยแพร่
ความรู้สู่ผู้สนใจ ในงานสัปดาห์วิชาการ
2558 ระหว่างวันที่ 20-22 สิงหาคม
2558 ณ มทร.ศรีวิชัย สัปดาห์

ภาพที่ 18 แสดงโปสเตอร์การเผยแพร่ความรู้สู่ผู้สนใจใน
งานสัปดาห์วิชาการ 2558 ระหว่างวันที่ 20-
22 สิงหาคม 2558 ณ มทร.ศรีวิชัย สัปดาห์

ภาพที่ 19 แสดงลักษณะของโปสเตอร์การเผยแพร่
ความรู้ผู้สนใจ ในงานสัปดาห์วิชาการ
2558 ระหว่างวันที่ 20-22 สิงหาคม
2558 ณ มทร.ศรีวิชัย ใส่ใหญ่

ภาพที่ 20 แสดงโปสเตอร์การเผยแพร่ความรู้ผู้สนใจใน
งานสัปดาห์วิชาการ 2558 ระหว่างวันที่ 20-
22 สิงหาคม 2558 ณ มทร.ศรีวิชัย ใส่ใหญ่

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. มีปาล์มพื้นบ้านในศูนย์เรียนรู้ อย่างน้อย 200 ต้น
2. มีสะพานและทางเดินเพิ่มขึ้น 20 เมตร
3. มีผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมและศึกษา 50 คน ต่อปี

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้
 - เอกสารเกี่ยวกับชนิดของพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้
 - แปลงศึกษาชนิดของพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้
2. มีแหล่งศึกษาพันธุ์ปาล์มพื้นบ้าน และแหล่งความรู้ท้องถิ่น
 - โรงเรือนรวบรวมพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้ จำนวน 1 โรงเรือน

ภาพที่ 22 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านภายในโรงเรือน

ภาพที่ 23 ลักษณะโรงเรือน

- มีแหล่งศึกษาพันธุ์ปาล์มประดับพื้นบ้านภาคใต้และแหล่งความรู้ท้องถิ่น

ภาพที่ 24 ลักษณะเส้นทางเดิน

ภาพที่ 25 ลักษณะเส้นทางเดินและสะพาน

ภาพที่ 26 ลักษณะเส้นทางเดินและสะพาน

ภาพที่ 27 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านในพื้นที่

ภาพที่ 28 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านในพื้นที่

ภาพที่ 29 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านในพื้นที่

ภาพที่ 30 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านในพื้นที่

ภาพที่ 31 ลักษณะปาล์มพื้นบ้านในพื้นที่

สรุปผลการประเมินการดำเนินงานในโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในปีถัดไป

ผลการประเมินการดำเนินงานในโครงการ เป็นไปตามแผนที่วางไว้ทุกประการ และต้องดำเนินการต่อไป ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษานิตของพันธุ์ปาล์มพื้นบ้านภาคใต้ สังเกตและบันทึกผลการเจริญเติบโต และการดูแลรักษา
2. จัดทำแหล่งศึกษาพันธุ์ปาล์มระดับพื้นบ้านภาคใต้และแหล่งความรู้ท้องถิ่น ในลักษณะสวนพฤกษศาสตร์ เพิ่มขึ้น
3. การเผยแพร่องค์ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกแก่ผู้สนใจในลักษณะนิทรรศการ และสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ

ลงชื่อ

หัวหน้าโครงการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ ไชยสร)

ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

- โครงการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์หม้อข้าวหม้อแกงลิงเพื่อการอนุรักษ์

ความเป็นมา

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการอนุรักษ์พันธุ์พืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชประจำถิ่นที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์และมีความสำคัญในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันมีพืชจำนวนมากที่มีความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การเร่งดำเนินงานสำรวจ และส่งเสริมการอนุรักษ์จึงเป็นบริบทสำคัญ หม้อข้าวหม้อแกงลิงเป็นพืชที่มีพื้นที่กำเนิดอยู่ในเขตร้อนชื้น เดิมทีพืชชนิดนี้มีจำนวนมากและชุกชุม อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการทำลายป่า ทำให้พืชกลุ่มนี้ลดน้อยลงอย่างมาก จนเป็นพืชหายากในธรรมชาติ และมีความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำโครงการขยายพันธุ์ในหลอดทดลองเพื่อเพิ่มจำนวนต้นพันธุ์ให้ได้จำนวนมากเพื่อการอนุรักษ์หม้อข้าวหม้อแกงลิง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมพันธุ์ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงที่เป็นพืชประจำถิ่นของภาคใต้
2. เพื่อวิจัยขยายพันธุ์โดยเพาะเลี้ยงเพิ่มจำนวนสำหรับเก็บรักษาและส่งเสริมการปลูกเพื่ออนุรักษ์
3. เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเพิ่มมูลค่าทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่

เป้าหมาย

ขยายพันธุ์หม้อข้าวหม้อแกงลิงในสภาพปลอดปลอดเชื้อ ได้ต้นพันธุ์จำนวนมาก

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 (ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558)

พื้นที่เป้าหมาย

บริเวณพื้นที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี หมู่ที่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

งบประมาณดำเนินงาน

ในการดำเนินงานโครงการ ประจำปี 2558 โครงการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อหมีขั้วหม้อแกงลิง (Nepenthes) เพื่อการอนุรักษ์ ใช้งบประมาณแผ่นดินของงานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ดังนี้

1. สำรวจและเก็บตัวอย่างเมล็ดหมีขั้วหม้อแกงลิงประจำถิ่น 5 ชนิด ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และพังงา
2. เพาะเลี้ยงเมล็ดหมีขั้วหม้อแกงลิง จำนวน 5 ชนิด ที่เป็นพืชประจำถิ่นของภาคใต้ ได้แก่ *N. suratensis*, *N. mirabilis*, *N. gracilis*, *N. globosa* และ *N. ampullaria*
3. จัดเก็บในขวดเพาะเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อ
4. ย้ายปลูกลงวัสดุปลูกตามธรรมชาติ

วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. วิเคราะห์สภาพปัญหาของพืชในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นที่พืชใกล้สูญพันธุ์หายาก และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต
3. เลือกรักษาพันธุ์พืชโดยการขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและเก็บรักษาในขวดทดลอง และเพาะเลี้ยงในวัสดุที่ราคาถูกหาได้ง่ายในท้องถิ่น
4. กำหนดขอบเขตงาน ชนิดพืช สถานที่ดำเนินการและเขียนโครงการเสนอขออนุมัติ
5. จัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานขยายพันธุ์พืช
6. ดำเนินการศึกษาวิจัยขยายพันธุ์พืชที่กำหนดไว้ในโครงการ
7. จัดทำรายงานวิจัยสรุปผลการดำเนินงานโครงการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

หน่วยงานดำเนินการ

งานบริการวิชาการพัฒนาท้องถิ่น กองกลาง สำนักงานอธิการบดีร่วมกับสาขาชีววิทยาและสาขาพืชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

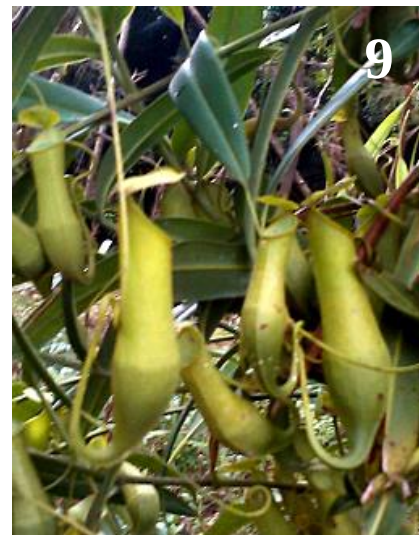
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ต้นพันธุ์หมีขั้วหม้อแกงลิงพันธุ์พื้นเมืองจำนวนมาก ที่สามารถปลูกเพื่ออนุรักษ์ได้
2. สามารถนำพืชที่ได้จากการขยายพันธุ์ส่งเสริมการปลูกเป็นไม้ประดับและแสดงผลงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชได้

ผลการดำเนินงาน

1) การสำรวจและเก็บตัวอย่างหม้อข้าวหม้อแกงลิง

การสำรวจและเก็บตัวอย่างครั้งที่ 1 ได้เก็บตัวอย่างหม้อข้าวหม้อแกงลิง

N. mirabilis และ *N. gracilis*

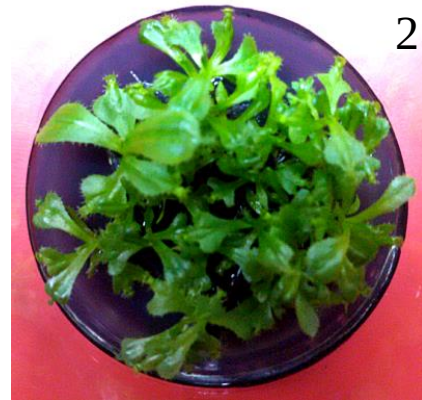
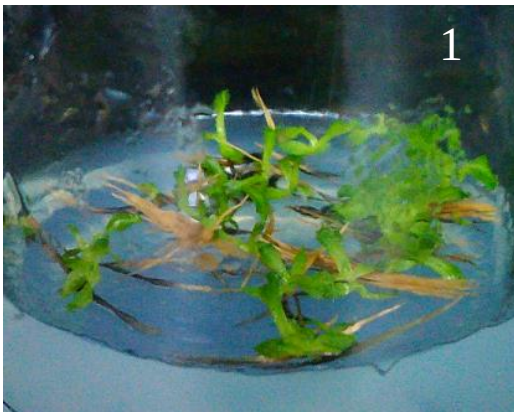

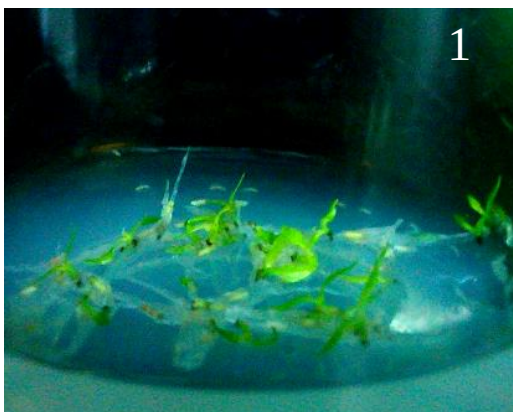
การสำรวจครั้งที่ 2 เก็บตัวอย่าง *N. suratensi*, *N. ampullaria* และ *N. globosa*

2) การเพาะเลี้ยงเมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิงในสภาพปลอดเชื้อ

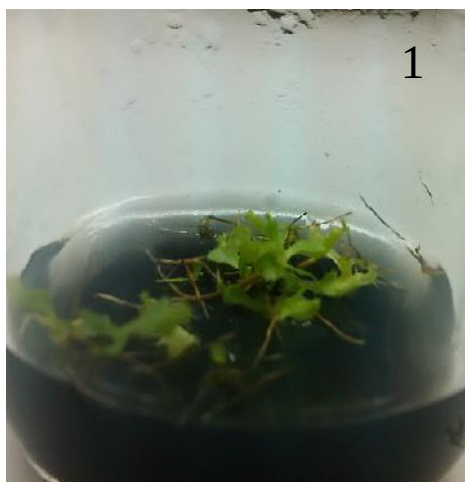
จากการดำเนินงานเพาะเลี้ยงเมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิง จำนวน 5 ชนิด คือ *N. suratensi*, *N. ampullaria*, *N. globosa*, *N. mirabilis* และ *N. gracilis* สามารถเพาะต้นกล้าในสภาพปลอดเชื้อได้ต้นกล้าขนาดต่างๆ (ตามอายุ) จำนวนมาก โดยพบว่า หม้อข้าวหม้อแกงลิงทั้ง 5 ชนิด งอกในอาหารสูตร 1/2 MS ทั้งที่เติมและไม่เติมผงถ่าน 0.1% ได้ดี และมีเปอร์เซ็นต์งอกสูง แต่ขึ้นอยู่กับอายุของเมล็ดหลังการเก็บเกี่ยวเป็นสำคัญ ถ้าอายุเก็บนานอัตรางอกจะต่ำลง ดังตัวอย่างผลการเพาะเลี้ยง ดังภาพ

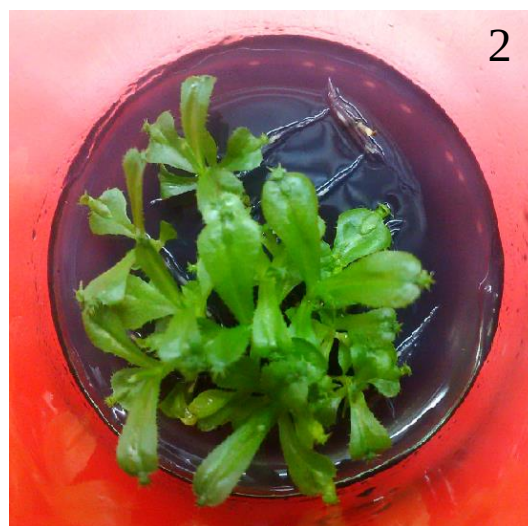
ภาพตัวอย่าง *N. mirabilis* อายุ 2 เดือน (1) และ อายุ 4 เดือน (2) หลังจากเพาะเลี้ยง

ภาพตัวอย่าง *N. gracilis* อายุ 2 เดือน (1) และ 4 เดือน (2) หลังจากเพาะเลี้ยง

ภาพตัวอย่าง *N. suratensis* อายุ 2 เดือน (1) และ 4 เดือน (2) หลังจากเพาะเลี้ยง

ภาพตัวอย่าง *N. globosa* อายุ 2 เดือน (1) และ 4 เดือน (2) หลังเพาะเลี้ยง

ภาพตัวอย่าง *N. ampullaria* อายุ 4 เดือนหลังเพาะเลี้ยง

3) การเพาะเลี้ยงในวัสดุปลูกที่หาได้ในท้องถิ่น

ภาพตัวอย่าง การเพาะเมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิงในภาชนะปิดร่วมกับวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นและราคาถูก ทำให้ต้นกล้า
งอกจำนวนมาก โดยไม่ต้องลงทุนสูงและสามารถตอบสนองงานอนุรักษ์พืชในกลุ่มนี้ได้ดีมาก

ภาพตัวอย่าง การเพาะเมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิงในภาชนะปิดขนาดเล็กและวัสดุราคาถูก
ที่มีเปอร์เซ็นต์งอกสูงเช่นเดียวกัน

4) การอนุบาลและการย้ายปลูกลงกระถาง

ภาพตัวอย่าง การอนุบาลต้นกล้าในขวด ทำให้เจริญเติบโตดี

ภาพตัวอย่าง ต้นพืชกลุ่มแรกที่ย้ายปลูกลงกระถางดินอายุ 8 เดือน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

จากการดำเนินงานโครงการขยายพันธุ์หม้อข้าวหม้อแกงลิงที่เป็นพืชประจำถิ่นในภาคใต้ จำนวน 5 ชนิด คือ *N. suratensis*, *N. mirabilis*, *N. gracilis*, *N. globosa* และ *N. ampullaria* พบว่า

1. จากการสำรวจเพื่อหาต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงประจำถิ่นภาคใต้ พบว่า ในจำนวน 5 ชนิดที่นำมาขยายพันธุ์ *N. suratensis* มีความเสี่ยงที่ใกล้สูญพันธุ์มากที่สุด (Critically endanger species) ส่วน *N. mirabilis* ยังคงมีพบเห็นได้ทั่วไป แต่มีปริมาณน้อยลงเนื่องจากถูกทำลายจากการบุกรุกป่าเพื่อทำการเกษตรกรรม
2. เมล็ดของหม้อข้าวหม้อแกงลิงทั้ง 5 ชนิด สามารถงอกและเจริญเติบโตได้ดีในสภาพปลอดเชื้อ บนอาหารกึ่งแข็งสูตร $\frac{1}{2}$ MS (Murashige and Skoog, 1962) ที่เติมหรือไม่เติมผงถ่าน 0.1 % โดยไม่ต้องเติมสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช (Plant growth regulator) โดยเมล็ดที่เก็บใหม่ๆ มีอัตราการงอกสูง แต่อัตราการงอกจะลดลงตามระยะเวลาที่เก็บรักษา
3. การเพาะเลี้ยงเมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิงในวัสดุเพาะที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น พีทมอส และขุยมะพร้าว โดยต้องมีการควบคุมความชื้นและแสงที่เหมาะสม ซึ่งการใช้ภาชนะปิดทำให้เมล็ดหม้อข้าวหม้อแกงลิงงอกได้ในปริมาณมาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายและแรงงานน้อยกว่าการเพาะเลี้ยงในสภาพปลอดเชื้อ
4. การอนุบาลก่อนย้ายปลูกลงดิน โดยการย้ายเลี้ยงในภาชนะปิดโดยใช้ขุยมะพร้าวหรือพีทมอส ทำให้อัตราการรอดตายสูง และสิ้นเปลืองแรงงานน้อย

ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

- โครงการศึกษาการเจริญเติบโตและการอนุรักษ์ท้ายยม่อม

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตของท้ายยม่อม เริ่มจากปลูกด้วยเมล็ดและจากหัว
2. เพื่ออนุรักษ์พันธุ์กรรมท้ายยม่อมโดยเตรียมเมล็ดพันธุ์นำมาเพาะให้ได้หัวท้ายยม่อม
3. เป็นแหล่งเรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชป่าที่หายาก

วิธีดำเนินงาน

1. ปรับพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการปลูกท้ายยม่อมประมาณ 2 ไร่ เพิ่มเติมจากป่าประมาณ 2557
2. เตรียมแปลงปลูก กว้าง 1 เมตร ยาว 8 เมตร ระยะห่างระหว่างแปลง 50 เซนติเมตร
3. ปลูกท้ายยม่อมด้วยหัวที่มีอายุ 2 ปี ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ วิทยาเขตสุรินทร์
4. ปลูกท้ายยม่อมด้วยเมล็ด ระยะห่างระหว่างหลุม 20 เซนติเมตร หลุมละ 3 เมล็ด
5. วัดการเจริญเติบโต โดยนับจำนวนใบ น้ำหนักหัวจากท้ายยม่อมอายุ 1,2 ปี

นับจำนวนผล และน้ำหนักเมล็ดที่ผลิตได้

6. สรุปข้อมูลรายงานเป็นรูปเล่ม

ผลการดำเนินงาน

1. ปลูกท้ายยม่อมด้วยเมล็ดตั้งแต่เดือนเมษายน เริ่มออกเมื่อเดือน มิถุนายนขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและปริมาณน้ำฝน
2. การวัดการเจริญเติบโตของท้ายยม่อม สามารถวัดได้แล้วคือความยาวของก้านใบ ความยาวก้านดอก จำนวนดอก เปรียบเทียบระหว่างท้ายยม่อมสีเขียวกและสีม่วง ส่วนจำนวนผลและจำนวนเมล็ด ยังไม่สามารถเก็บข้อมูลเนื่องจากผลของท้ายยม่อมยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ ประมาณเดือนพฤศจิกายน ส่วนน้ำหนักหัวท้ายยม่อมสามารถชั่งน้ำหนักได้ประมาณเดือนมกราคม

ท้ายยม่อม ที่ปลูกหัว (กรัม)	พันธุ์สีเขียว				พันธุ์สีม่วง			
	ก้านใบที่1	จำนวนก้านใบ	ก้าน ดอก	จำนวน ดอก	ก้านใบที่1	จำนวนก้านใบ	ก้าน ดอก	จำนวน ดอก
501-600	64.78	1.4	149.16	135	64.98	2	148.34	102.8
401-500	55.125	1.75	123.15	96.5	63.53	1.75	134.43	127.25
301-400	59	1	131.32	86.67	63.5	1.5	137.33	92.5
201-300	58.17	1.5	120.35	85.17	52.97	1.5	106.95	78.17
101-200	52.06	1.2	92.96	38.8	50.34	1.8	97.46	45
≥ 50	19.64	2.6	0	0	17.38	2.6	0	0
≤ 50	23.34	2.4	0	0	20.7	2	0	0

เปรียบเทียบลักษณะทางพฤกษศาสตร์ทำยายม่อม

ทำยายม่อมที่รวบรวมไว้ในแปลงพบ 3 สายพันธุ์ คือ (1) พันธุ์สีม่วง (2) พันธุ์สีเขียว ในจังหวัด สุรินทร์ ซึ่งตามธรรมชาติพบสีม่วงมากกว่าสีเขียวและ (3) พันธุ์สีเขียวจากภาคตะวันออก (ตราด ชลบุรี)

	(1)	(2)	(3)
ลักษณะข้อผล			
ลักษณะข้อดอก			
ลักษณะก้านใบ			
ลักษณะแผ่นใบ			

ดำเนินงานโดยจังหวัดกรุงเทพมหานคร

- การขยายพันธุ์พืชควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อปลูก หรือแลกเปลี่ยนหรือแจกจ่ายพันธุ์กรรม
ดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้หายากของไทย สำหรับแจกจ่ายผู้ที่มีความสนใจ เช่น
ช้างพลาย ช้างแดง ช้างเผือก เอื้องแปร่งสีฟัน เอื้องมะลิ เข็มแดง แคทลียา ฯลฯ ดำเนินการโดย
สำนักพัฒนาสังคม จำนวน 31,500 ต้น

ดำเนินงานโดยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- โครงการขยายพันธุ์ไม้สำคัญจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพาะกล้าไม้
ขยายพันธุ์ไม้สำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพาะกล้าไม้ (1) จันทน์หอม 620 กล้า (2) มะริด
159 กล้า และ (3) เกด 21 กล้า

แปลงเพาะขยายพันธุ์เกด

แปลงเพาะขยายพันธุ์จันทน์หอม

ต้นมะริด

ดำเนินงานโดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริ โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี (อพ.สธ.-จ.สฎ.)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช บ้านทุ่งตาหนอน หมู่ที่ 13 ตำบลคลองชะอุ่น อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 154 ไร่ 2 งาน 55 ตารางวา งาน โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ของนิคม สหกรณ์พนม โดยทางโครงการ อพ.สธ.-จ.สุราษฎร์ธานี ได้ดำเนินการจัดสรรพื้นที่ภายในโครงการ ฯ ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริฯ เพื่อรับผิดชอบแปลงพันธุ์ไม้ต่างๆ ภายในโครงการ อพ.สธ.-สฎ. ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ แปลงพันธุ์ไม้เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีหน่วยงานที่มีความประสงค์เข้าร่วมสนองพระราชดำริฯ เพิ่มมากขึ้น ทางสำนักงานเลขาธิการ อพ.สธ.-สฎ. ได้มีการ ประชุมคณะทำงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น โดยที่ ประชุมได้พิจารณาเพิ่มแปลงพันธุกรรมพืชและหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็น 20 แปลงพันธุกรรมพืช โดย จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2559 ซึ่งในปีงบประมาณ 2558 ได้มอบหมายให้ส่วนราชการ องค์กร เอกชนและผู้มีจิตศรัทธา เข้าปฏิบัติงานรับผิดชอบและบำรุงรักษาในพื้นที่ที่แบ่งเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ จำนวน 14 แปลง ดังนี้

1. งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ งานพัฒนาถนนทั้งภายใน และภายนอกโครงการฯ งาน ก่อสร้างฝาย งานก่อสร้างรั้ว งานแบ่งซอยแปลงสำหรับเพาะปลูกพันธุกรรม ฯลฯ มอบองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ การจัดหาคนงาน เข้าดูแลบำรุงรักษาพันธุกรรมพืช
2. งานบำรุงรักษา ได้แก่ การจัดหาคนงาน เข้าดูแลบำรุงรักษาพันธุกรรมพืช โดยมีเทศบาล ตำบลคลองชะอุ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวน คอยให้การสนับสนุน
3. งานรวบรวมพันธุกรรม และพัฒนาพันธุกรรมพืชได้จัดแบ่งพื้นที่และมอบหมายให้หน่วยงาน ต่างๆ รับผิดชอบ ดังนี้

แปลง	พันธุ์กรรมพืช	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1	แปลงอนุรักษ์พันธุ์กรรมปาล์มไทย	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 4
2	แปลงไม้ดอก ไม้ประดับ	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสุราษฎร์ธานี (พืชสวน)
3	แปลงพรรณไม้น้ำ	สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4	แปลงไม้ดอกหอม	อุทยานแห่งชาติเขาสก กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 416 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองพ่วงทอง
5	แปลงสมุนไพรและเครื่องเทศ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี นิคมสหกรณ์พนม
6	แปลงพืชผักพื้นบ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 13 ต.คลองชะอุ่น อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี และกลุ่มเกษตรกร
7	แปลงไม้ผล	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7
8	แปลงกล้วยไม้	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
9	แปลงผลิตพืชที่เกิดจากการพัฒนาสายพันธุ์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
10	เรือนอนุบาลพันธุ์ไม้	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
11	แปลงปาล์อนุรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
12	แปลงพันธุ์ไม้ท้องถิ่น	เทศบาลตำบลคลองชะอุ่น และกลุ่มเกษตรกร
13	แปลงไม้ดัดและไม้แคระ	องค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวน
14	แปลงหญ้าแฝกและพืชปรับปรุงบำรุงดิน	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี

ดำเนินงานโดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

ผลการดำเนินงาน

1. ปลูกดูแลรักษา บำรุงพรรณไม้ รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน เปลี่ยนย้ายกระถาง

2. ไม้ต่างจังหวัดที่นำเข้ามาปลูกดูแลรักษา และขยายพันธุ์เพิ่มเติม จำนวน 39 ชนิด

ลำดับ	ชื่อ	ปีที่นำเข้า มาปลูก	จำนวนต้น ที่นำเข้า	จำนวนต้น ปัจจุบัน	จังหวัด/สถานที่ ที่นำเข้ามา
1	หวายน้ำ <i>Calamus siamensis</i>	2538	6,963		อพ.สธ นำเข้ามา ให้ สถานี
		2541	3,343	298 (กอ)	ทดลองพืชไร่ สกลนคร ปลูก
2	ผักหวานป่า <i>Champereia manillana</i> (Blume) Merr.	2538	2,588		อพ.สธ นำเข้ามา ให้ สถานี
		2541	200	0	ทดลองพืชไร่ สกลนคร ปลูก
3	ต้นสีเทรง <i>Livistona saribus</i> Merr.	2538	2,255		อพ.สธ นำเข้ามา ให้ สถานี

		2541	200	25	ทดลองพืชไร่ สกลนคร ปลูก
4	กระโดนน้ำ <i>Barringtonia acutangula</i> Gaertn.	2538	265	58	อพ.สธ นำเข้ามา ให้
5	ตลิ่งปิง <i>Ayerrhoa bilimbi</i>	2547	1	0	-
6	มะแปรม <i>Garcinia cowa</i> Roxb.	2547	2	2	-
7	กระเจา <i>Holoptelea integrifolia</i> Planch.	2547	1	1	-
8	ตะเคียนชันตาแมว <i>Neobalanocarpus heimii</i>	2547	1	1	-
9	หอมแขก <i>Murra koenigii</i>	2547	1	1	-
10	โมกราชินี <i>Wightia sirikitiae</i> Mid. & Sautisuk	2548	2	2	-
11	กันภัยมหิดล <i>Afgekia mahidolae</i> Buett. Et chermgir.	2548	2	10	-
12	การบูร <i>Cinnamomum camphora</i> (L.) Presl	2548	2	2	-
13	ตีนเป็ดทะเล <i>Cerbera odallam</i> Gaertn.	2548	1	1	-
14	สีเสียดเปลือก <i>Pentace burmanica</i> Kurz.	2548	8	8	-
15	กาซาลองคำ <i>Radermachera ignea</i> (Kurz)	2548	2	3	-
16	ลำดวน <i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	2548	6	5	ศรีสะเกษ
17	จันทน์ขมด <i>Aglaia pyramidata</i>	2548	1	1	-
18	จันทน์หอม <i>Mansonia gagei</i> Drumm.	2548	1	0	-
19	หอมหมื่นลี้ <i>Osmanthus fragrans</i> Lour.	22/12/25 48	1	1	-
20	สะเดาช้าง <i>Azadirachta excelsa</i>	2548	3	2	-
21	สาวสันทราย <i>Clerodendrum guadriloculare</i> Merr.	2548	1	8	-
22	เกด <i>Manikara hexandra</i>	2548	2	2	-
23	จันทน์กะพ้อ <i>Vatica diospyroides</i> Syming	2548	2	2	-

24	กฤษณา <i>Aquilaria crassna</i> Pierre	2548	7	7	-
25	อบเชย <i>Cinnamomum bejolghota</i> (Buch.-Ham.)	2548	4	4	-
26	ปีป <i>Milingtonia hortensis</i> Linn.	2548	1	1	-
27	เทพทาร์	2548	4	4	-
28	เมเปิ้ล	2548	3	3	-
29	สามสิบสองประดง	2548	2	2	-
30	ใบไม้สีทอง	2548	2	2	พิกุลทอง
31	พญาไม้	2548	1	1	-
32	ลำรอง	25489	1	1	-
33	ลำโรง	2548	1	1	-
34	อรพิม <i>Bauhinia winitii</i>	2550	4	3	-
35	พิกุล	2550	4	4	-
36	จำปาป่า	2550	6	6	-
37	ทังเก <i>Magnolia elegans</i> (Blumel H.Keng)	2553	3	0	พิกุลทอง
38	มเหสักข์ <i>Tectona grandis</i> L.f.	2555	1	1	อพ.สธ
39	หลาวชะโอน <i>Oncosperma horridum</i>	2556	22	5	พิกุลทอง

3. เพาะขยายพันธุ์พันธุ์กรรมพืช ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่างๆ เช่นไม้สมุนไพร พืชอาหาร เป็นต้น และได้จากการสำรวจรวบรวมในกิจกรรมที่ 2 (กิจกรรมสำรวจรวบรวมพันธุ์กรรมพืช) และขยายพันธุ์พืชในพื้นที่โครงการฯ จำนวน 68 ชนิด 5,000 กล้า เพื่อปลูกเป็นไม้ตัวอย่างให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ และแจกจ่ายให้กับผู้ที่สนใจนำไปปลูก เพื่อเป็นการกระจายพันธุ์ ป้องกันการสูญพันธุ์อีกด้วย

หว้าน้ำ

อินทนิลน้ำ

เหมือดโลด

มะขาม

เสาวรส

ต้อยติ่ง

หญ้ารูปร่าง

พะยูน

มะค่าโมง

